

Sygn. akt II CSK 531/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko A. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 kwietnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 lutego 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego od powódki,**
- 3. przyznaje adwokat E. M. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 7500 zł (siedem tysięcy pięćset złotych) wraz z należnym podatkiem od towarów i usług oraz kwotę 91,90 zł (dziewięćdziesiąt jeden złotych i 90/100) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 9 lutego 2018 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na jej oczywistą zasadność, występowanie w sprawie zagadnienia prawnego i potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi wobec tego wykazać, że orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia

Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Celem uzasadnienia twierdzenia o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej skarżąca wskazała, że miały ją spowodować powołane w ramach podstaw kasacyjnych naruszenia przepisów art. 382 w związku z art. 227 oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 355 k.c., art. 328 § 2 i art. 386 § 1 k.p.c. Skarżąca nie wykazała jednak, że zastosowanie powołanych przepisów było – w okolicznościach sprawy ustalonych przez Sądy obu instancji – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Przyjęta przez Sąd Apelacyjny wykładnia dotycząca zasad odpowiedzialności odszkodowawczej pełnomocnika procesowego z tytułu szkody mającej wynikać z prowadzenia przez niego sprawy odpowiada w zupełności regułom przyjętym w tym zakresie w ramach dotychczasowej judykatury i w żaden sposób nie może być zatem oceniona jako oczywiście błędna (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2004 r., V CK 297/04, nie publ., z dnia 8 marca 2012 r., V CSK 104/11, OSNC-ZD 2013, nr C, poz. 58, z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 330/11, OSNC 2012, nr 9, poz. 109, z dnia 10 sierpnia 2017 r., II CSK 749/16, nie publ.). Należy wskazać też, że w sytuacji, w której skarżąca domagała się zasądzenia odszkodowania na swoją rzecz, to Sądy obu instancji – będąc związane granicami żądania (art. 321 § 1 k.p.c.) – nie mogły z urzędu w ramach przytoczonych przez skarżącą okoliczności faktycznych rozpatrywać innych

roszczeń, w tym o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych. Naruszenie prawa własności, na które powoływała się skarżąca, nie może być zresztą rozpatrywane w tych kategoriach. Ponadto trzeba zauważyć, że formułując zarzuty kasacyjne skarżąca tylko w odniesieniu do części z nich wskazała przepisy, które miały zostać naruszone (zarzuty w punktach 1, 2, 4 i 6), w przypadku pozostałych zarzutów (zarzuty w punktach 3 i 5) takich przepisów w ogóle nie wskazała. Nie odpowiada to wymaganiom stawianym przy formułowaniu zarzutów kasacyjnych (por. art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego skarżąca ograniczyła się do wskazania bliżej niesprecyzowanych wątpliwości co do interpretacji przesłanek odpowiedzialności pełnomocnika procesowego za szkodę, którą miał wyrządzić w związku z prowadzeniem sprawy, w tym w kwestii oceny jego zachowania pod kątem winy nieumyślnej.

W związku z tym należy podnieść, że istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Twierdzenia skarżącej nie wystarczają do wykazania, by w sprawie doszło do ziszczenia się przesłanki wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zaprezentowana w skardze argumentacja powinna mieć charakter ściśle jurydyczny oraz odnosić się do konkretnych regulacji ustawowych, a nie do dokonywanej w sposób subiektywny oceny zgromadzonego w sprawie materiału procesowego. Ograniczono się do prezentacji okoliczności sprawy w świetle postulowanej i oczekiwanej przez

skarżącą wykładni powołanych przepisów prawa, lecz w skardze nie zawarto szerszego rozwinięcia zagadnienia ani nie przeprowadzono analizy prawnej. Lakoniczność i ogólność wyводу oraz brak rozwinięcia wniosku w tym zakresie uniemożliwiają weryfikację, w jakim zakresie wiąże się on, w intencji skarżącej, ze wskazaną przesłanką przedsądu kasacyjnego. Nie jest bowiem zadaniem Sądu Najwyższego poszukiwanie związku między zagadnieniem, które formułuje skarżący, a rozpoznaniem skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Ponadto problemy związane z wykładnią przesłanek odpowiedzialności pełnomocnika procesowego z tytułu szkody wyrządzonej prowadzeniem sprawy zostały wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. powołane powyżej wyroki z dnia 2 grudnia 2004 r., V CK 297/04, nie publ., z dnia 8 marca 2012 r., V CSK 104/11, OSNC-ZD 2013, nr C, poz. 58, z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 330/11, OSNC 2012, nr 9, poz. 109, z dnia 10 sierpnia 2017 r., II CSK 749/16, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu potrzeby wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie nie jest precyzyjne, jednak można uznać, że skarżąca łączyła tę potrzebę z art. 442¹ § 1 k.c.

Wskazać wobec tego należy, że potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.). Powołując się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba sformułować konkretne wątpliwości i przywołać

rozbieżne orzecznictwo. Musi chodzić przy tym o wątpliwości dotyczące przepisów prawa, których naruszenie jest powołane w ramach podstaw kasacyjnych, na których oparta została skarga.

Skarżąca powyższych wymagań nie dochowała. Po pierwsze, w ramach zarzutów skargi kasacyjnej nie powołała zarzutu naruszenia art. 442¹ § 1 k.c. W punkcie 3 zarzutów skargi nawiązała wprawdzie do zagadnienia przedawnienia roszczenia, ale nie zarzuciła, że doszło do naruszenia art. 442¹ § 1 k.c. Po drugie, wskazując na wątpliwość związaną z zastosowaniem tego przepisu w sprawie nie przedstawiała żadnej argumentacji jurydycznej, z której wynikałoby, że art. 442¹ § 1 k.c. mógłby być wykładany w okolicznościach sprawy w rozbieżny sposób.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy oddalił, ponieważ pozwany – powołując się na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. – błędnie wniósł o odrzucenie skargi kasacyjnej (por. *mutatis mutandis* orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 1934 r. CII 1677/34, Zb. Urz. 1935, poz. 204, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r. III CKN 563/01, nie publ., z dnia 29 marca 2011 r. IV CSK 593/10, nie publ. i z dnia 8 sierpnia 2012 r. II CSK 112/12, nie publ.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przez adwokata E. M. Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 8 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 18).